

Tárgyköri kiállítások a budapesti kerületi könyvtárakban

A könyvtáros kiállítások segítségével hívja fel a figyelmet a könyvtár legfigyelemreméltóbb könyvanyagára, a legidősebb könyvekre.

A kiállított könyv a legtöbb esetben felkelti az olvasók érdeklődését és igen gyakori eset, hogy egy-egy könyvet azonnal el is kérnek olvasásra. De a jól megtervezett, világosan elrendezett kiállítás magában véve is kifejez, tudatosít egy politikai vagy kulturális eszmét.

A kerületi Szabó Ervin Könyvtárak dolgozói évek óta rendszeresen készíté- nek kiállításokat, de elsősorban évfordulók, emléktünnepek alkalmával. Bár ezeknek a kiállításoknak színvonala mind az esztétikai elrendezés, mind pedig a tartalom szempontjából állandóan fejlődött, mégis észre kellett venni, hogy olvasóink érdeklődése a kiállítások iránt csökkent, megszokottá vált, hogy mindig ugyanazon az asztalon, a könyvtárnak ugyanazon a részén könyvek, folyóiratok, feliratok vannak.

A Szabó Ervin Könyvtár módszertani osztálya forgatókönyvek, mintakiállítások készítésével igyekezett ötleteket, útmutatást adni a kiállítások vonzóbb, változatosabb megoldásához. Arra is törekedtünk, hogy az évfordulók megünneplése mellett a könyvtárakban olyan kiállítások is készüljenek, melyek feladata a könyvtárak gazdag anyagának megismertetése.

Így készült 1954 februárjában a »Könyvtárban az egész világ« címmel mintakiállításunk és forgatókönyvünk. Célunk volt kiállítás keretében elmondani, bemutatni, milyen nagy segítséget jelenthet a könyvtár, milyen sok kérdésre adnak feleletet a könyvek. Ennek megfelelően a kiállítás a következő részekből állott:

1. *A jó könyv minden kérdésre feleletet ad.* (Lexikonok, kézikönyvek.)

2. *»A marxizmus-leninizmus a munkásosztály életbevágó érdekeinek tudományos kifejezője.«* (Sztálin) (Marxista-leninista klasszikusok.)

3. *Ismerd meg jobban a nemzetközi kérdéseket.* (Itt a világpolitikai kérdésekre vonatkozó politikai irodalom, a Tartós Békéért... kiállítása mellett olyan szépirodalmi műveket is kiállítottunk, mint pl. Erenburg: A kilencedik hullám, Spanov: Gyujtogatók, Kupka: 17 pont a béke ellen.)

4. *A könyvtár megismertet a tudományokkal.*

5. *A könyvtár segít gyermeked nevelésében.*

6. *Különös megbecsülés azoknak a dolgozó nőknek, akik napi munkájuk mellett szeretettel gondoskodnak családjukról, otthonukról.* (Szakácskönyvek, kötőkönyvek, Nők Lapja, stb.)

7. *Munkád tökéletesítéséhez segítséget nyújt a könyv.* (Technikai és mezőgazdasági szakkönyvek, folyóiratok.)

8. *Ismerd meg a különböző országokat, népeik életét, művészetét.* (Útleírások, földrajzi művek — népmesék, népművészeti albumok — egyes nemzetek reprezentatív íróinak szépirodalmi alkotásai.)

9. *Ismerd meg hazánk szépségeit.*

10. *A könyvtár bemutatja az elmúlt korok társadalmát.* (Történeti munkák, régebbi korok klasszikus alkotásai, történelmi regények.)

11. *Ismerd meg hazánk történetét.*

12. *A sport minden ágáról olvashatsz.*

13. *A könyvek megismertetnek a természettel.*

14. *Élvezd, értékeld és bíráld a művészeti alkotásokat.* (Képzőművészeti és zeneesztétikai művek.)

A legfontosabb kiállítandó könyveket felsoroltuk, jellegüket, magyarázó szövegeket javasoltunk, de csak példa formájában. Az egyes témák könyvanyagának összeállításához segítséget jelentettek a Szabó Ervin Könyvtár különböző ajánló bibliográfiái (Hazánk története, Hogyan neveljem gyermekeimet stb.) és az olvasótervekben közzétett anyag is. Így a könyvtárosok tetszés szerint bővítették, cserélték a könyveket. Erre szükség is volt, mert a kiállítás mindenütt felkeltette a lakosság legkülönbözőbb rétegeinek érdeklődését és a könyvtárosok közlése szerint, bár hosszú ideig állt a kiállítás, mégis majdnem naponként frissíteni kellett az anyagot, olyan nagy mértékben kölcsönöztek belőle. A Mester utcai könyvtár már más könyvtár könyvanyagát is kénytelen volt igénybevenni, hogy az érdeklődést kielégíthesse.

A könyvekre felhívta a figyelmet a feltűnő címfelirat, az alatta elhelyezett földgömb (esetleg világtérkép) és a háttérnek felhasznált szöftes.

A kiállítás egyes részeit azután önállóan is megrendezték több kerületi könyvtárban: Rákoskeresztúron, Újpesten, Budafokon, Rákospalotán, a Sztálin úti és a Rottenbiller utcai könyvtárakban.

Nagy sikere volt az 1954 márciusban bemutatott »Itt a tavasz« c. ifjúsági kiállításnak. Az ötletet a Bibliotekarij 1951-es évfolyam 5. számában Szimo-

kiállításnak — most már az olvasók apraja-nagyja megismerte, megszerette.

Mindenütt tetszett a kiállítás. Az Illatos úton a gyerekek tömegesen hozták azokat a pajtásaikat is, akik még nem voltak a könyvtárban, nézzék meg a kiállítást. De eredmény volt az is, hogy mezőgazdasági szakkönyveket kölcsönöztek a kiállításról.

A Közalkalmazottak Szakszervezete felkérte az V. ker. Szabó Ervin Könyvtárat, mutassa be ezt a kiállítást a szakszervezeti könyvtárosok értekezletén. Itt is sikere volt, és a könyvtárosok kijelentették, hogy megismélik saját könyvtárukbán.

A tavaszi kiállítás útmutatóját múlt évben adtuk ki, de könyvtárosaink ebben az évben is megrendezték nemcsak a gyermekkönyvtárakban, de megfelelő változtatásokkal a felnőttek számára is. A Fővárosi Pedagógiai Könyvtár és több kerületi könyvtár pedig már készül a nyárral kapcsolatos könyvei bemutatására.

Egyike volt a legsikerültebb könyvkiállításoknak a *Magyar-Szovjet Barátság Hónapja* keretében a szovjet népek testvéri szövetségét bemutató.

A témaválasztást indokolta, hogy olvasóink egy része még ma is hajlandó a Szovjetuniót az orosz nemzettel azonosítani. Úgy gondoltuk, a Magyar-Szovjet Barátság Hónapjában időszerű a Szovjetunió nemzetiségi politikájának bemutatása a cári Oroszország által elnyomott kis nemzetek mai irodalmának tükrében és célunk volt az is, hogy a szovjet népek színes, érdekes irodalma iránt az érdeklődést felkeltsük. Címfelirata a kiállításnak:

»A Szovjetunió népeinek testvéri szövetsége példakép a világ békeszerető népeinek.«

A megvalósításnál felhasználtuk a világpolitikai sajtó propagálásának ismert formáját, a térképpel való összekötést.

A *»Könyvtárban az egész világ«* című mintakiállítás a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár módszertani osztályán

A nagyobb hatás kedvéért a térkép megfelelő helyére, amelyet színes zsinórral a könyvvel összekötöttünk, népviseletet, jellegzetes tájat, állatot (pl. rénszarvast) ábrázoló képet is tűztünk. A képanyagot a Szovjet Kultúra és az Ogonyok duplumszámaiból vágtuk ki. A könyvanyag összeválogatásánál, a magyarázó szövegek megírásánál felhasználtuk a Szabó Ervin Könyvtár kiadásában megjelent, *A Szovjetunió története a szovjet szépirodalomban* c. ajánló bibliográfiát.

Megjegyezzük, hogy ugyanez a megoldás alkalmazható hazánk tájaira, műkincseire, népszokásaira vonatkozó könyvanyag propagálásánál is.

A kiállítások hatását lemérve, úgy látjuk, hogy eredményként könyvelhető el az, hogy kerületi könyvtárosaink igényesebbek lettek a kiállítások rendezésében és hogy az olvasók érdeklődését sikerült felhívni a könyvtárak fontos és hasznos könyvanyagára, általában a kiállításokra és a könyvtárra.

nova elvtársnő: Nyári munka a gyermekkönyvtárban c. cikkben leírt kiállításból vettük és alkalmaztuk itthoni lehetőségeinkhez. Célunk a természet-tudományok iránti érdeklődés felkeltése volt, ennek megfelelően az állatvilágról, növényvilágról szóló gyermekkönyveket, népszerű ismeretterjesztő füzeteket a következő címek szerint csoportosítottuk:

»Nyílnak a virágok, rügyeznek a fák.«

»Visszatérnek a vándormadarak, előbújnak az állatok.«

Játékoskönyveket, daloskönyveket, turista-könyveket mutattunk be »Erdőmezőn vígan játszanak a gyerekek« felirat alatt.

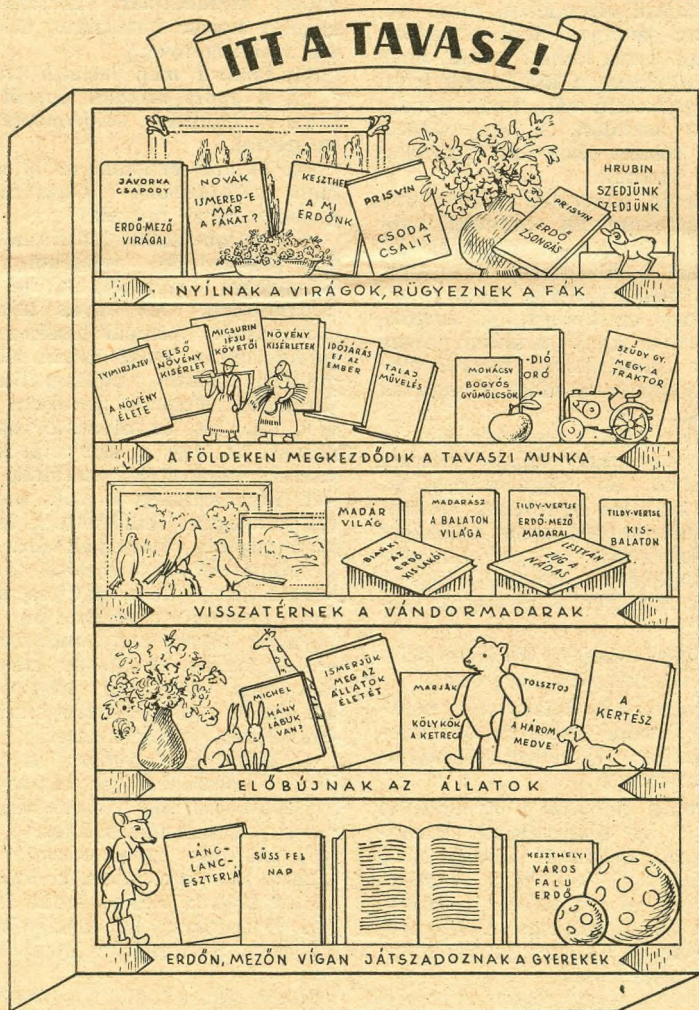
Budapest mezőgazdasági kerületeiben pedig a kiállításnak fontos részét képezték a mezőgazdasági szakkönyvek,

»A földeken megkezdődik a munka« felirattal.

A kiállítást könyvtárosaink a gyermekolvasók közreműködésével készítették el, akik örömmel vettek részt az érdekes munkában és hogy minél szebb legyen, otthonról is elhozták kincseiket.

Kis állatok, madarak, virágok tették színessé, széppé, vidámmá a kiállítást és pajtásaink még játéktraktort is hoztak, hogy bemutatthassák, miként indul meg a munka a földeken.

Radnóti Miklós Márciusról, Tóth Árpád Áprilisről szóló versét — díszeit a

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár módszertani osztálya által készített kiállítás vázlata